СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LII. Ч. 188. НЮ ЙОРК І ДЖЕРЗІ СИТІ, середа, 27-го вересня 1944. No. 188. NEW YORK and JERSEY CITY, Wednesday, September 27, 1944. VOL. LII

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ — ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ — Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016, 4-0807 — THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA — FIVE CENTS ELSEWHERE

НЕ ВДАЛОСЯ ОСЯГНУТИ ЦІЛКОВИТОЇ ЗГОДИ НА КОНФЕРЕНЦІЇ ЗАБЕЗПЕКИ МИРУ

ВАШИНҐТОН. — На конференції в Домбартон Овкс представники Америки, Англії й Росії осягнули порозуміння у всіх справах на близько 90 відсотків, а 10 відсотків нарад ще вижидає наладнання. Конференція погодилася на створення міжнародньої ліґи миру на такій основі:

1. Буде створений міжнародній мировий суд для полагоджування оправданих спорів, які судови предложить екзекутивна рада ліґи. Крім цього має бути покликана комісія до скодифікування міжнароднього права; 2. буде покликаний до життя ґенеральний секретаріят ліґи, як для ради так і для повного збору; 3. зібрання (асемблея) делеґатів миролюбивих держав з рівним правом голосування в таких справах, які предложить екзекутова під наради повної асамблеї; 4. екзекутивна рада, складена з представників Америки, Англії, Росії, Китаю і сімох інших держав, вибраних на підставі географічного положення.

Всі три держави погодилися на це, щоб екзекутивна рада мала право вжити сили для стримання агресії. Одначе не погодилися над тим, що зробити з наїзником, коли ним буде держава, яка належить до екзекутивної ради. Появилися проєкти, щоб такій державі відмовити права голосування над тим, але Росія спротивилася тому і конференція не полагодила цієї справи.

СТЕПАН ФІК ПОГИБ НА ПОЛІ БОЇВ.

ПИТСБУРҐ. — Рекордовий секретар Української Народньої Помочі, Степан Фік, помер на полю боїв у Франції, як про це сповістив департамент війни його дружину. Покійний, один з молодших українців, що прибули після першої світової війни в Америку, брав живу участь в громадянськім життю і був знаний особливо між лемками, бо походив з лемківських околиць.

ПОШТА ПЕРЕШЛЕ 80 МІЛІОНІВ ДАРУНКІВ

НЮ ЙОРК. — На передмістю Лонґ Айленд Сиуі відкрив поштовий департамент окремий поштовий уряд, з якого будуть висилані пакунки з різвяними дарунками для вояків заморе. Поштова стація буде мати назву „Бренч оф Порт оф Ембаркейшен". З неї буде висланих 80,000,000 пакунків перед Різдвом цього року. При цім уряді буде працювати штаб із 4,000 вояків і 10,000 цивілів.

ЗА УЧАСТЬ ЖІНОК В МИРОВИХ ПЕРЕГОВОРАХ.

ВАШИНҐТОН. — Конґресменка Клер Бут Лус з Конетикат вийшла з твердженням, що кваліфіковані жінки, — як ось пані Рузвелт — повинні брати участь у надходячій мировій конференції, але лише під умовою, що вони будуть вислані урядово з повними правами і візьмуть відповідальність за результати нарад. Пані Лус пригадує, що жінки здавна брали участь в міжнародніх нарадах, особливо в змаганнях до миру, але лише в неурядових ролях, „як аґентки без відповідальности". Вони в таких випадках надавали напрям історичним подіям, але ніхто їх опісля не міг потягати до відповідальности.

ЛЮДЯМ ЗАБАГАТО ГРОШЕЙ.

НЮ ЙОРК. — У 10 нюйорських банках лежать гроші, приналежні до яких 3,500 людей, але ніхто не хоче їх вибирати. Ці депозити досягають міліонів долярів. Як приклад подають, що Бавері Сейвинґс Банк висилав до одної жінки раз-у-раз повідомлення, що їй належиться недописаний процент, але вона літами не відповідала. Аж після вислання порученого листу вона прислала свою щадничу книжечку, на якій був щадничий депозит у висоті $7,108.72, а банк бописав тоді $3,933.68 відсотків. Цей банк оголосив прилюдно в ґазетах, що там є 381 вкладчиків, яким належиться $126,468, але ніхто не зголосився.

ЗГИНУЛО 8 ПАРАШУТИСТІВ НА МАНЕВРАХ.

КЕМП МАКАЛ (Норт Каролайна). — При зударі транспортового літака С-47 згинули 8 парашутистів і 4 члени залоги вчасі маневрів для масового вискакування парашутистів з літака. Маневри відбувалися нічною порою. Яких 30 парашутистів зазнало потовчення і їм треба було дати медичну допомогу.

ФРАНЦІЯ ЗАМОВЛЯЄ ЛЬОКОМОТИВ В АМЕРИЦІ.

ВАШИНҐТОН. — Франція через свого амбасадора предложила до одобрення Адміністрації Чужинної Економії плян закупу льокомотив для урухомлення своєї залізничої системи, знищеної війною. Коли плян буде принятий, негайно потім буде передане замовлення на яких 600—1,300 льокомотив в американських фабриках.

Совети хочуть посадити Кароля на румунський трон

МІСТО МЕКСИК. — У диплоьматичних та румунських колах появилася вістка, що між советським амбасадором Константином Уманським та бувшим румунським королем Каролем ідуть розмови про те, щоб уможливити Каролеви поворот на румунський королівський престіл. У цій справі, кажуть, Москва точно придержується заяви Обєднаних Держав, що Румунія має бути незалежною державою. Послідовно, Москва не буде противитися, коли румунський нарід покличе наново на престіл Кароля. Інтересне в тому те, що ще недавно советська амбасада називала Кароля прихильником націстів і деспотом, а тепер розмовляє з ним приязно й запрошує його на могорич. Кароль відплачується тим самим, бо в комунікаті для преси він пригадує, що вчасі признання примиря він заявився за співпрацю Румунії з Росією. Кажуть навіть, що Кароль брав важну участь у зірванню Румунії з Німеччиною і радив свому синови Михайлови, як це перевести.

ХОЧЕ ПЕРЕМІНИТИ ЯПОНІЮ НА КРАЙ ПАСТУХІВ

ВАШИНҐТОН. — Протиадмірал Еморі С. Ланд, предсідник Морської Комісії Злучених Держав, складаючи зізнання перед Комісією для Післявоєнного Плянування в палаті репрезентантів, висловив погляд, що Японії треба відобрати всі воєнні й перевозові кораблі і переміпити її на край паступів. Тому, що всетаки Японія буде мати деякий крам, їй треба лишити лише малі прибережні кораблі. Таке саме він радить зробити з Німеччиною.

Коли Америка стане торговельним краєм, як це їй належиться, тоді вона дасть заняття для свого населення, бо в корабельних варстатах будуть будувати тисячі кораблів.

СЕКРЕТАР ГОЛ ПРИГОТОВЛЯЄ СВОЇ ВЛАСНІ ПЛЯНИ ДЛЯ НІМЕЧЧИНИ

ВАШИНҐТОН. — З огляду, що комісія цілого кабінету не могла поголитися на плян предложений секретарем Морґентавом, як поступити з Німеччиною після війни, секретар стейту Кордел Гол рішився випрацювати свій плян і піддати його до одобрення президентови Рузвелтови й премієрови Чорчилеви.

За пляном Гола треба відобрати Німеччині машини в промисловій частині краю, щоб вона не могла виробляти амуніції й воєнного виряду та відмовити помочи в її промислових підприємствах.

Німці мстяться за розстріл фашиста

БЕРН. — На вістку про розстріл італійским урядом у Римі фашистівського діяча Пієтра Каруса, засудженого за „фашистівські злочини", німці почали в північній Італії під їх окупацією широко закроєну акцію ріпресій. Фашистівські ґазети доносять, що в Турині розстріляли 8 осіб, в Реджіо Емелії 7, в Гравеніно 2. Разом досі в цій хвилі репресій вбито 44 особи.

Найтяжче терпить від німецьких репресій Больонія, що находиться близько аліянтських лінії. Притягом останнього місяця націсти й фашисти арештували там 10,000 італійців. В околиці зростає партизанський рух. Партизани кажуть, що місто Демодосоля находиться все в їх руках.

ВБИВСТВО РОСЕЛІВ МАЛО МІЖДЕРЖАВНІ РОЗГАЛУЖЕННЯ

РИМ. — Італійська комісія для покарання фашистівських злочинів має ще перед собою кольосальну роботу. Число осіб, обвинувачених за фашистівські злочини, яких треба буде арештувати й судити, величезне.

Слідство урядової комісії виказало, що вбивство братів Роселів, італійських антифашистів, в Франції в 1937 році мало не тільки на ціли усунути ворогів фашизму, але з зґладити зо світа людей, які виступили проти фашистівської допомоги для еспанського диктатора Франка. Рівночасно стверджено, що за вбиття братів Роселів не можна винувати Мусолінія, а тільки самого Чіяна, його міністра заграничних справ.

І ФРАНЦІЯ ЗГОЛОШУЄ ПРЕТЕНСІЇ ДО ОКУПАЦІЇ НІМЕЧЧИНИ

ПАРИЖ. — Ґенерал де Ґол заявив своїм офіцирам, що вони не повинні сподіватися закінчення війни в Европі перед весною; радив їм теж не бути розчарованими, як вона потриває багато місяців довше.

Рівночасно де Ґол дав до зрозуміння, що Франція сподівається, що Аліянти віддадуть їй до окупації поважну частину Німеччини, на засадах рівности Франції з Америкою, Британією й Росією.

ЧИСТКА В РУМУНІЇ

БУКАРЕШТ. — Румунський уряд урештував б. премієра Йона Джіґурту, б. мін. заграничних справ Михайла Майонеску й б. міністра без теки д-ра Валеріяна Попа, котрі підписали віденський договір у 1940 році, котрим віддано Семигород Мадярщині.

Підчас утечі з Румунії застрілено д-ра Артура Тестера, ірляндця, котрий у 1939 році поїхав до Німеччини й там добився такого впливу серед націстів, що подорожував з пашпортом, підписаним власноручно Гітлером.

АМЕРИКАНЦІ ГОДУЮТЬ ГОЛОДНИХ НІМЦІВ.—На образку бачимо небувалу сцену: американський вояк роздає поживу населенню одного малого німецького села, до якого ввійшли американські вояки. Це в заплату за те, що населення повитало Аліянтів як визвольників.

БІЙ ЗА АРНГЕМ ЩЕ ЗАВЗЯТІШИЙ

ГОЛОВНА КВАТИРА АЛІЯНТСЬКИХ ЕКСПЕДИЦІЙНИХ СИЛ. — Німці кинули проти аліянтських висунених позицій в північній Голяндії ще сильніші відділи повзів і найкращої піхоти, аби зломати цю загрозу, найдалі висунену проти вестфалійської рівнини. Аліянтські війська одначе видержують далі вперто завзяті німецькі напади, надіючися видно скорої відсічи від британійських військ Другої Армії, що власне збираються атакувати через ріку Рен.

Британські війська зробили недалеко ще один пролом у німецькій оборонній лінії та вдерлися на територію Німеччини коло міста Клеве, де кінчиться Лінія Зиґфрида. На цю лінію налітають тепер американці великим числом з усіх боків.

Американська артилерія почала страшенне бомбардування оборонних позицій, збудованих німцями між Аахеном і Реном.

АЙЗЕНГОВЕР ВЗИВАЄ ЧУЖИНЕЦЬКИХ РОБІТНИКІВ ДО ОРҐАНІЗАЦІЇ.

Ґенерал Айзенговер видав до німецьких робітників у Німеччині заклик, аби вони тепер почали орґанізувати гнізда опозиції проти Німеччини, але рівночасно здержалися від усякої незорґанізованої акції. Чужинецькі робітники, що ще не є членами підпольної орґанізації, повинні ховатися від уряду по містах, а ще краще по селах, бо в фабриках їх жде велика небезпека. Каже ґенерал Айзенговер, що в деяких містах Німеччини ці робітники вже мають готові орґанізації, які співділають з Аліянтами.

Заклик ґенерала Айзенговера до чужих робітників у Німеччині передано їм радіом.

НІМЕЦЬКА ПІМСТА НА ФРАНЦУЗАХ.

ПАРИЖ. — Часопис „Фіґаро" подає зізнання одного очевидця про те, як німці знищили 25. серпня село Мель у департаменті (повіті) Ендр-е-Люар й вибили просто все населення села. Сотка вибраних націстичних вояків ввійшла до села, зібрала всіх мешканців, в тому числі старуху на колісниці, на площу перед церквою, потім підпалила село й вистріляла всіх людей скорострілами. Хто пробував утікати, його вбито баґнетами. Німці навіть били коней і свиней та підпалювали стодоли. Як одна жінка втікала з горіючої стодоли, несучи одну дитину на руках і ведучи двоє дітей за собою, німці стріляли до неї й вбили їх усіх з виїмком одної дівчини, котра вийшла з події раненою.

АЛІЯНТИ ДАЛІ ПІДСУВАЮТЬСЯ ДО БОЛЬОНІЇ.

РИМ. — Пята Армія в Італії находиться вже дванацять миль від великого промислового міста Больонії. Восьма Армія перейшла вже дорогу з Больонії на Ріміні, заганяючи цим клин у ворожі позиції.

БУВШІ СОЮЗНИКИ ПРОТИ НІМЦІВ.

ЛОНДОН. — Болгарське радіо подає, що болгарські війська бються з німцями коло Струміци. В німців узято велику добичу.

Фінляндці доносять про дальші бої з німцями коло Гавдіпудасу й Пуолянки.

ПАРТИЗАНИ НЕ ДАЮТЬ НІМЦЯМ СПОКОЮ.

ЛОНДОН. — Польські повстанці в Варшаві доносять, що німці почали вже відступати з південних частин Варшави. Ніччю йдуть завзяті двобої між німецькою й російською артилерією. Німці почали копати оборонні рови здовж дороги над Вислою. Одні рови звернені проти російських військ, другі проти польських.

Чеськословацький уряд подає, що чеськовацькі збройні сили ведуть далі успішно акцію коло Тельґарту та що вони заняли Вернар і печері в Довбшині. Німці пробували повести протифензиву долиною ріки Вагу, але їх відбито. Ширшу акцію здержує кепська погода.

Юґославянське радіо доносить про завзяті бої між юґославськими партизанами маршала Тіта й німецькими окупаційними відділами коло Баня Люки, другого щодо величини міста Босни.

ЧЕРВОНА АРМІЯ СТИСКАЄ ВОРОГА В ЕСТОНІЇ.

ЛОНДОН. — Червона армія закрила з усіх боків естонський порт Гаапсалю й замкнула німецькі війська на вузькому приморському поясі.

Московський комунікат говорить далі, що козацькі й піхотинські відділи ґенерала Петрова перемогли завзятий опір німців у Карпатах та заняли 3 милі Криве, що лежить 3 милі від чеської границі, а 26 миль від Гуменного. Забрано теж понад 50 інших місцевостей.

БОМБОВИК РОЗБИВ ЯПОНЦЯМ ТРИ КОРАБЛІ.

ПЕРЛ ГАРБОР. — Один бомбовик американської фльоти добився підчас одного нічного лету над филипінськими водами спеціяльної перемоги, розбивши японцям один корабель до воження літаків та два нищителі.

Інші літаки розбили японцям нафтовіз коло острова Селебеса.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

ПОЛЬСЬКА КОЛІСНИЦЯ КОТИТЬСЯ ЩЕ НИЖЧЕ

Багатьом обсерваторам польської політики здавалося, що вона докотилася вже так низько, що нижче вона котитися не може. Бо чи може яке шануюче себе політичне тіло закинути другому урядови масові вбивства, а потім простягнути свою руку на стиснення тих кервавих рук? Чи міг який шануючий себе політик назвати свого земляка ставлеником ворога, а потім заявити охоту з ним говорити? Чи міг який уряд їхати без запрошення до ворожої столиці говорити з чужим урядом про свій край? Все це виглядає неможливим для правильного уряду, а прецінь все це робив польський уряд на вигнанню. Тому тепер усі вже ждали, що він на цім свої понижуючі посунення закінчить.

Та сталося інакше. Польський уряд може йти ще далі, падати ще нижче. З Лондону доносять тепер, що цілий польський міністерський кабінет порадив польському президентови Рачкевічови добитися резиґнації ґенерала Соснковского зо становища команданта всіх польських збройних сил. Цей ґенерал мав би зрезиґнувати через те, бо його не люблять за його протиросійське становище в Советськім Союзі й його особа робить польському урядови різні клопоти підчас переговорів з совєтським урядом. Польський премієр міністрів мав при тому ще особисту причину гніватися на ґенерала, бо як премієр поїхав до Москви на непрошену гостину, з якої як звісно, легко за карк беруть і за двері витручують, у Британії ґенерал виступив з гострою демонстрацією, яка мала на ціли власне довести до такого результату для премієра.

Виступ міністерського кабінету проти ґенерала Соснковского ставить президента Рачкевіча, як це кажуть в Америці, „он де спат". Президент є особистим приятелем ґенерала, а ґенерал має поважний вплив в польській армії. Колиб викинути ґенерала, то польська армія може повернутися проти уряду, а це могла би використати націоналістична партія, до котрої належить ґенерал Соснковскі. З другого боку, якби президент хотів виступити проти резиґнації ґенерала, він поломав би свою обіцянку дану премієрови Сікорскому, слухати порад своїх міністрів, якщо за таку пораду заявляться вони всі однодушно. Власне таке сталося тепер, і це ставить польського президента між „чорта й море", між молот й ковало: себто, якби не зробив, і так зле, і так не добре.

Річ природна, що колиб президент був вірним приятелем або твердо вірив у якісь засади, він міг би відмовитися слухати й однодушної ради, якби він навів якісь важні на це причини й загрозив резиґнацією. Та він видно резиґнувати не думає, а зате пробує довести до резиґнації свого приятеля — ґенерала, але закрити це скандальне закінчення нібито перемогою для якоїсь засади. Та це звісно, нікого в світі не здурить. У широкому світі тепер стає щораз ясніше, що польська колісниця докотилася вже справді нижче, ніж хтонебудь міг сподіватися. Під впливом цего всего в світі наростає враження, що серед таких умовин переміни в польськім уряді на вигнанню можуть мати на перебіг подій у світі таке враження, скільки має буря в шклянці води.

Словянство машкарою грабіжу

У лондонському журналі "Free Europe", що властиво повинен називатися „Стара Польща", або щось у тому роді, бо він являється висловником тенденцій старої польської політики й польського уряду на вигнанню, появилася стаття д-ра Кароля Александровіча, одного з пропагандистів того уряду, про словянську проблему. До порушення цеї проблеми змусили таку людину якісь спеціяльні умовини, бо, як звісно, поляки, котрі через сотку літ з верхом терпіли від найбільшого словянського народу всякі пакости, ніколи не проявляли більшого запалу для ідеї про спільні інтереси словян. Статтю Александровіча, як можна догадатися, викликали відогріванкя цеї ідеї словянської солідарности, що її можна побачити останніми часами з кількох боків.

Каже д-р Александровіч передусім, що ідея словянського світу має дуже обмежене значіння. Про словянські народи не можна говорити як про цілість, хіба що будемо говорити в тому розумінню, що словяни мають спільні інтереси для оборони проти німецької агресії. Очевидно, ця небезпека останніми часами стала дуже поважна, бо Гітлер зовсім виразно говорив про потребу нищення словян та та занимання їх земель німцями.

Не дивлячися на ту небезпеку збоку німців, словяни між собою не можуть обєднатися для спільної політики, бо вони памятають добре кривди, які одним словянам робили інші. Д-р Александровіч згадує три такі кривди: кривди полякам, зроблені Росією; кривди словакам, зроблені чехами, та кривди хорватам, зроблені сербами. Про кривди, які словяни робили українцям, ні слова.

Всі ці кривди виводить автор, можна би забути, якби народи - кривдителі закинули свою політику кривди. Тоді словянський світ міг би обєднатися, і це вийшло би всім словянським народам на користь.

Останніми часами одначе, — на думку д-ра Александровіча, — цьому обєднанню словян перешкаджала Росія. Наприклад, як Польща й Чехословаччина пробували обєднатися, Росія добачувала в цьому заговір проти себе. Цеї політики, мовляв, Росія держиться й тепер. Через те вона ще далі не хоче годитися з польським урядом Міколайчика. На думку Александровіча, зовсім неоправдано, бож прецінь ріжниці між Польщею й Росією є дуже поверховні, незначні.

Бо за щож властиво йде польсько-російський спір?

Каже д-р Александровіч: „Росія не хоче мати українського Піємонту в Польщі, а Польща не хоче його там творити. Польський народ властиво вже має по вуха проблеми меншостей, що зробила в минулому тільки клопіт. Поляки хочуть задержати Львів і Вільно, два свої історичні міста Сходу, і нема розумної причини їм цього відмовити. Ані Львів ані Вильна не зробить Піємонту для Росії. Оба міста це польські міста, з польськими університетами, памятками й т р а д и ц і я м и. Польща певно зробить багато, аби догодити Росії й скасувати проблему меншин, деб її коріння справді не істнувало".

Це є дуже виразні слова, хоча не сказані вони зовсім просто. Та при уважнім перечитанню наново не буде чейже ніякого сумніву, що тут поляк, звісно в імени поляків, пропонує москалям поділитися пануванням над Україною українським коштом. Коли мовляв росіяни тому хочуть забрати західні українські землі, бо там міг би повстати український рух, який мав би обєднуючий вплив на всю Україну, то ми, поляки, можемо, як цього Росії треба, тих українців приборкати так, що в Польщі не буде навіть ніякої української меншости, себто, що з них у Польщі ні сліду не лишиться. Якби Росія інакше не могла, а дала Польщі тільки Львів, то, як цього Росія забажає, Польща зробить те саме з українцями у Львові, себто їх зовсім винищить. За думкою поляків це все так легко зробити, що д-р Александровіч уважається оправданим назвати спір за Україну поверховною справою.

Значіння цеї статті д-ра Александровіча виходить певно поза межі публіцистики, бож коли така стаття появилася в журналі, що є речником опінії й бажань польського уряду на вигнанню, то зовсім певно можна припустити, що той уряд подібні річи пускав у хід дипльоматичними дорогами. Зовсім певно можна сказати, що польський уряд у Лондоні робив і робить такі власне пропозиції совєтському урядови.

Як видно з подій совєтський уряд не проявляє зовсім охоти навязувати назад взаємин з польським урядом у Лондоні. Без огляду на те, якіб не були його наміри супроти українського національного руху, він, як справи стоять нині, вважає польським урядом тих, що вийшли з Польського Комітету Національного Визволення, що завязався був свого часу в Москві. Навіть зприводу йменування президентом Рузвелтом польського абмасадора при польськім уряді в Лондоні, лондонські поляки зовсім виразно висказували сумніви, чи їм справді вдасться вернутись у Польщу в характері уряду. Отже може дуже легко статися таке, що польський уряд на вигнанню останеться на вигнанню навсегда. В такому випадку ходи цього уряду в ролі статті д-ра Александровіча останутьcя немовби тестаментом умираючого. Власне це є в цілій афері найдивніше, що ці люди, які ціле своє життя жили звірською ідеєю грабіжу й гнету українського народу, не здобулися принаймні перед смертю на якусь іншу програму, на людську програму рівности всіх людей і всіх народів. Аж дивно, що вони воліли зійти до гробу з клеймом грабіжника, який живши ціле життя грабіжом, навіть перед смертю пробує врятуватися грабіжницьким укладом. Пересякли грабіжницькою ідеольоґією до того, що навіть виступаючи за оборону словян перед Гітлером, вони не здобуваються на ніщо, як тільки на заступленням націстичної програми нищення словян польсько-московською програмою жертя українців.

Микола Чубатий.

ВАТИКАНСЬКИЙ АЗИЛЬ

Де схорониться Гітлер та його товариші?

В нинішних днях, коли повне заломання Німеччини це тільки справа короткого часу, щораз частіше виринає на сторінках преси, а навіть у приватних дискусіях, питання, де будуть пробувати заховатись Гітлер, Мусоліні та ціла верхівка націстів як Ґерінґ, Ґебельс, Гімлер та інші. Порозуміння Аліянтів передбачає поставлення провідників націзму перед суд за доконані вбивства, які нічого не мають спільного з веденням війни. Тому саме ще більше цікаве питання, що зроблять з собою Гітлер та його товариші. Невтральні держави, такі як Швеція та Швайцарія, вже нині заявили, що не приймуть таких політичних еміґрантів.

Недавно донесла преса дуже сензаційну вістку. Та немовляв Гітлер казав собі збудувати якийсь окремий тип підводної лодки, яка тим замітна, що може переплисти 20 тисяч миль без поновного набирання пальних матеріялів. На цій підводній лодці малаб націстична верхівка втечи до Японії. Скільки в тім правди, годі знати, одначе колиб це була й правда, то річ природна, що це не розвязалоб справи безпеченства націстівської верхівки, бо Японія теж буде побита та змушена в часі переговорів про мир видати таких своїх „гостей".

Щоби котрась з невтральних держав поза Швецією та Швайцарією відважилася приняти таких іміґрантів, тяжко повірити. В американській пресі недавно вказували на це, що арґентинська про-фашистівська верхівка, що є при владі, моглаб дати приют провідникам націстів, але й це ледви правдоподібне. П е р е м о ж н і держави напевно найшлиб способи, щоб таки змусити таку державу видати їх перед суд побідних держав. Лишається отже тільки несвітська територія, якою є Ватикан.

Такі міркування появилися в пресі, хоч беручи справу з технічного боку, дістатися до Ватикану тепер булоб майже неможливо, хіба парашутом або гіліокоптером, себто літаком, що осідає на місці та не потребує летунського майдану.

Старобіблійні погляди на церковний азиль.

В часі теперішної війни Ватикан доволі стисло беріг свого права давати приют політично переслідуваним, і то так добре прихильникам Аліянтів, як теж прихильникам держав Осі. В часі окупації Риму німцями схоронилися у Ватикані не тільки деякі дипльоматичні представники з аліянтського боку, але також багато протифашистів та жидів, разом в числі біля кілька тисяч осіб, що заселили прямо невеличку територію Ватикану. Теж кажуть, що кількох фашистівських лідерів хорониться нині в Ватикані перед пімстою протифашистів. Там теж нині схоронилося багато німців та прихильників держав Осі. Бо так є, що Ватикан боронив свого права давати приют переслідуваним навіть тоді, коли сам наражався на неприємні консеквенції.

Коли по упадку Мусолінія Рим окупували німці, а співпрацюючий з німцями шеф поліції Пієтро Карузо зробив трус на території папської базиліки Св. Павла та арештував 96 противників співпраці з німцями, то папа гостро запротестував проти нарушення екстериторіяльности ватиканської власности, забудовань базиліки Св. Павла.

В листі до ґен. Умберто Претті, команданта поліції Риму співпрацівника з німцями, представник Ватикану виложив погляд Ватикану на право церковного азилю та, між іншим, тоді спитав таке: „Католицька Церква не замкне своїх дверей перед ніким, хто до них не застукав би навіть колиб це прийшов сам Гітлер та шукав у Ватикані азилю". Ґен. Претті зарапортував цілу кореспонденцію німцям.

Приймаючи всіх, хто просив опіки, Ватикан заявляв кілька разів тим, хто панував над Римом, що не буде робити ніяких виїмків, коли іде про право азилю. Своє право азилю опирає папа ще на старозавітних поглядах про право азилю в єрусалимській святині та у всіх домах молитви. В старім завіті навіть найбільший злочинець, що схоронився на території святині, був безпечний перед переслідуваннями. Ці погляди збереглися майже без змін у новім завіті. Католицька Церква все користала з того права давати охорону переслідуваним. Ватикан тепер своє право азилю розтягає на цілу територію міста Ватикану.

Погляд про право церковного азилю панував в церкві від перших років істнування християнства. Через ціле середновіччє церковний закон про охорону для такого, що схоронився під крила церкви, був виконуваний дуже риґористично. Подібний погляд на право азилю істнує дальше, а навіть сама світська влада звичайно респектує той погляд церкви. От, на приклад, злочинця, що втік до церкви не позволяють в церкві арештувати. Поліція мусить сидіти хочби й довший час біля церкви та ждати на його вихід з церкви. Аж тоді до нього вже не відноситься ніякий церковний закон про право азилю, себто про церковну охорону.

Як уже сказано теоретична можливість, що Гітлер міг би шукати охорони на території Ватикану, збудила заінтересування тим ориґінальним правом азилю, практикованим Ватиканом в часі цеї війни.

Чи Гітлер буде де шукати охорони по окупації Німеччини?

Фантазії журналістів на цю тему літають поміж Японією, Арґентиною та Ватиканом. Вони переконані, що націстівська верхівка конечно десь буде шукати охорони перед судом Аліянтів. Хто вдумається в психіку фанатичного націзму та його віри в месіяністичне призначення автора Майн Кампфу, той прийде до заключення, що націстівська верхівка не віддасться живцем в руки побідних аліянтів та не буде шукати ніде схоронища. Гітлер та його верхівка, по зразку ваґнерівських героїв, готова закінчити своє життя збірним самобивством, може навіть в Берхтенсґаден, а може в Мінхені, де повстала націстівська партія, з цілю лишити німцям леґенду про себе та свою траґічну смерть „для добра Німеччини".

Ось така леґенда Гітлерового кінця повинна би, як можна вичути з думок націстів, стати початком дальшої революційної підпольної боротьби проти чужої окупації Німеччини. Недавно доносила преса, про приготування націстів перейти в підземелля та дальше вести боротьбу проти аліянтів. Ця відомість є дуже правдоподібна, а Гітлерова леґенда булаб для тих фанатиків вищости німців понад інші раси немов релігійно національним культом.

Дехто звертає увагу на велике замилування Гітлера до Ваґнерівських драм, взятих зі

ОЛ. ЛУГОВИЙ. Права автора застережені.

В КІГТЯХ ДВОГОЛОВОГО ОРЛА

ПОВІСТЬ З ЧАСІВ ВЕЛИКОЇ ВІЙНИ

У двох частинах

(Перший том трильоґії „Огнем і Кровю")

54)

Як зима покриває землю мертвим покровом, довгими місяцями позбавляє її розвою — так і поневолителі навязують підвладним народам свою волю, тяжкими карами удержують їх на мертвому ступіні розвитку, визискують з нього найкращі сили, позбавляють прав, безкарно копаються у народній свідомости. Руйнують добробут, культуру, вірування і звичаї, морять по вязницях і карають смертю найкращих синів поневоленого народу, навіть задоволяючи потреби якої будь верстви поневолених, завдають йому болючі рани, що ятряться і незагоюються цілими віками. І не дивно, що поневолені зводять з поневолювачами кроваву боротьбу, тисячами гинуть у нерівних змаганнях. Тут же іде боротьба за істнування, за людські права поневолених. Адже і нікчемний хробачок борониться, обстоює своє право на вільне життя, перед сотки раз від нього міцнішим напасником, а щож нарід? Нехай боротьба не вінчається успіхом, та кров не проливається дарма...

Треба було війни, кровопролиття, страшних утисків і знущань над моїм народом, щоб я все те зрозумів. І від тепер віддам свої сили і знання на службу своїм, свойому народови і Україні. Тяжка, терниста та служба. Нехай...

Так переороджувався підполковник Паволоцький, людина, що не порвала звязків з низами своєї народности, щиро їх любила. І початком війни почалися сумніви у його незіпсутій вигодами й військовою карієрою душі, чим дали збільшувалися, і він пізнав, що не діяв того, що повинен був діяти.

На дозвіллі — думав і передумував, крок за кроком йшов вперед у засвоєнні нових ідей, нових рішень. Мріяв про нове життя, про свою працю для України, Правди, Волі... Та ніхто не знає, що йому доля готовить в будуччині...

XVI.

Не було такого дня, щоб в дивізійному шпиталі не вмирав хоч один поранений. Місце помершого не довго залишалося вільним. Хоча боїв у зимі майже не було, то ранені прибували. Кількох теслів продукували трумни і хрести про запас. Складали ті свої вироби без всякого прикриття, на людських очах. Свіжо прибуваючі поранені перш усього бачили стоси простих соснових скриньок і хрестів і кожному мимоволі приходила гадка — чи не ляже і він у котру будь з цих скриньок на вічний спочинок.

Лежав Паволоцький у окремому переділі великого шатра. Вставати ще не міг, чувся самітним, опущеним, а через те нервовим, примхуватим, як зрештою й кожна виздоровлююча по небезпечній хворобі людина. Сестри й доглядачки ходили коло нього навшпиньки, але це його не задоволяло. Чув нераз зойки й прохання поранених вояків, що не могли допроситися чого їм було потрібно, а в той час коло нього кожної ночі дижурила доглядачка. Неоднакове трактування старшин і воягтва навіть у шпиталі, де не повинно було бути різниці, Паволоцького гнівало. Бачив перебтяженість персоналу працею, та часто серед ночи будив свою перетомлену доглядачку й посилав її до ранених вояків. На примховатість і вимоги не зважаючи, сестри його любили. Вони побачили, що це людина зовсім від старшин, побувавших тут, відмінна, з сильним характером, проста і щира. А може жіноцтву імпонувала відвага Паволоцького. Кажуть же знавці, що жіноцтво любить тільки сильних і відважних.

Перед відїздом Паволоцького у запілля з штабу дивізії прибув генштабовець, капітан Людцканов-Цанков для переведення протоколу в справі позіставлення зброї ворогови у останньому бою. Згідно військовим законам протокол мав бути доручений до актів, — це Паволоцький знав. Та й в гадці не допускав того звороту, який приняла ця справа. По приятельськи адютант пояснив йому, що в штабі дивізії є відомости, будьто він завів свою сотню у ворожу пастку навмисне з цілю піддатися ворогови, а коли не піддався, то тільки тому, що увесь час був в окруженню старшин. Надумав піддатися тому, що з ворожого боку діють леґіони добровольців з галицьких українців, Січовики, і з ними був у контакті. Підозріння приголомшило Паволоцького. Хотів адютанта прогнати, та спамятався. Дивувався, чому його непопередили раніше, адже він має приятелів.

— Я міг би не відповідати вам, капітане, — здержано говорив адютантови. — Але ця справа заносить військовим судом, мушу отже оправдатися. Захопити ту позицію, яку я заняв, мені наказано. Наказано було провадити дальший наступ. Цього другого наказу я виконати не міг. Сусіди з права і зліва до ворожих становищ не дійшли, десь поблудили. Вже в ворожих окопах одержав від команданта полку наказ — затримати у щоб то не було до підходу тих других сотень. Ворог заняв одне крило, серед гусарів піднялася паніка. Зліквідувати її я не зміг, та й не бачив можливости вдержатися, бо інші сотні полку так і не підійшли, без уваги на наказ. На мене наступав щонайменше ворожий курінь, — січовики, чи реґулярні частини, не знаю. А розпоряджував я кількома десятками уцілівших, не стративших притомности духа людей. Ворог пішов в обхід окопів. Я відходив останнім. Отже — бажаючи піддатися, міг легко це зробити.

(Дальше буде).

МІСЯЧНИЙ ЗВІТ ГОЛОВ. КАСІЄРА У. Н. СОЮЗУ

ЗА СЕРПЕНЬ 1944 РОКУ

ПРИХІД:

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
1.	365.56	145.	73.65	290.	111.27	376.	33.29
2.	215.23	146.	224.54	291.	154.56	377.	19.06
3.	135.81	147.	559.28	292.	599.20	378.	35.51
4.	65.54	148.	46.60	293.	106.15	379.	184.40
5.	387.81	149.	67.14	294.	48.52	380.	62.54
6.	64.88	150.	164.56	295.	197.78	381.	23.68
7.	266.38	151.	148.85	296.	359.89	382.	27.68
8.	277.46	152.	51.22	297.	19.51	383.	291.12
9.	175.79	153.	9.57	298.	107.18	384.	49.26
10.	148.81	154.	41.35	299.	71.67	385.	408.37
11.	133.43	155.	527.72	300.	138.74	386.	61.19
12.	100.68	156.	192.08	301.	165.45	387.	73.30
13.	84.04	157.	25.91	302.	11.59	388.	170.61
15.	9.33	158.	344.51	303.	91.50	389.	56.51
16.	92.72	159.	80.81	304.	97.75	390.	134.16
17.	42.67	160.	122.75	305.	122.29	391.	28.11
18.	106.52	161.	198.15	306.	29.10	392.	19.28
19.	12.05	162.	48.48	307.	53.42	393.	36.53
20.	408.88	163.	248.03	308.	103.47	394.	9.69
21.	148.05	164.	256.95	309.	39.67	395.	18.92
22.	159.29	165.	114.51	310.	227.35	396.	101.19
23.	204.59	166.	48.07	311.	15.60	397.	31.23
24.	109.92	167.	103.39	312.	89.60	400.	121.70
25.	79.48	168.	214.38	313.	16.07	401.	44.63
26.	27.11	169.	44.61	314.	34.11	402.	23.25
27.	47.17	170.	223.80	315.	20.61	403.	258.91
28.	142.94	171.	133.13	316.	418.40	404.	63.92
29.	205.49	172.	50.45	317.	110.64	405.	98.03
30.	79.81	173.	121.34	318.	168.32	406.	275.01
31.	137.54	174.	54.71	319.	116.26	407.	60.71
32.	32.84	175.	222.35	320.	149.72	408.	25.70
33.	142.43	176.	171.48	321.	81.13	409.	61.59
34.	46.20	177.	150.74	322.	85.61	410.	16.31
35.	92.81	178.	150.08	323.	80.99	412.	33.09
36.	181.86	179.	303.38	324.	761.89	413.	137.23
37.	114.85	180.	93.90	325.	1,032.42	414.	180.11
38.	377.15	181.	125.35	326.	99.87	415.	39.28
39.	490.32	182.	221.42	327.	135.34	416.	17.05
40.	28.88	183.	53.33	328.	24.47	418.	31.15
41.	25.08	184.	20.12	329.	39.57	419.	1.29
42.	195.58	185.	66.62	330.	336.61	421.	67.37
43.	69.39	187.	43.12	331.	97.34	423.	65.98
44.	129.95	188.	58.56	332.	91.51	425.	6.28
45.	392.64	190.	41.56	333.	128.44	426.	40.52
46.	16.23	191.	158.10	334.	328.87	427.	255.03
47.	68.74	192.	166.74	335.	55.63	429.	30.44
48.	45.14	193.	82.34	336.	344.35	430.	26.52
49.	67.60	194.	16.56	337.	18.63	432.	971.00
50.	170.38	195.	48.98	338.	306.40	433.	40.17
51.	70.72	196.	52.55	339.	142.06	434.	28.74
52.	92.89	197.	33.17	340.	19.37	435.	70.74
53.	102.08	198.	36.50	341.	339.51	436.	112.91
54.	53.21	199.	62.62	342.	189.39	437.	19.84
55.	87.93	200.	380.80	343.	185.83	438.	15.09
56.	151.70	201.	51.51	344.	91.49	439.	193.29
57.	255.03	202.	42.15	345.	102.29	441.	316.47
58.	213.44	203.	37.67	346.	14.82	442.	87.22
59.	298.66	204.	1,416.76	347.	198.25	443.	19.50
60.	43.24	205.	22.94	348.	163.66	445.	219.80
61.	59.80	206.	615.58	349.	38.72	446.	56.04
62.	119.43	207.	82.56	350.	187.01	448.	59.94
63.	608.58	208.	32.24	351.	61.09	450.	16.52
64.	133.72	209.	64.37	352.	109.70	451.	33.28
65.	220.74	210.	70.87	353.	116.91	452.	34.45
66.	81.86	211.	223.04	354.	17.43	453.	58.66
67.	202.24	212.	66.27	355.	71.41	454.	37.53
68.	42.18	213.	301.74	356.	21.34	455.	18.03
69.	162.34	214.	29.46	357.	68.82	456.	90.85
70.	268.69	215.	68.05	358.	88.95	457.	52.46
71.	103.73	216.	21.51	359.	159.57	459.	74.76
72.	68.46	217.	468.14	360.	24.91	460.	6.36
73.	89.81	218.	243.78	361.	1,625.69	461.	32.11
74.	67.72	219.	522.50	362.	90.58	462.	26.16
75.	234.91	220.	124.94	363.	206.95	463.	23.27
76.	375.93	221.	663.94	364.	486.22	464.	133.54
77.	75.28	222.	40.64	365.	66.23	465.	52.30
78.	103.32	223.	368.89	366.	18.88	466.	36.68
79.	20.31	224.	63.48	367.	377.95	467.	8.38
80.	73.63	225.	11.75	368.	44.06	468.	23.08
81.	145.99	226.	79.76	369.	299.74	469.	169.82
82.	72.28	227.	48.03	370.	307.32	472.	41.68
83.	254.08	228.	84.75	371.	291.88	473.	423.61
84.	75.14	229.	174.64	372.	144.45	475.	24.52
85.	385.07	230.	354.24	373.	22.45	476.	119.70
87.	189.58	231.	25.18	374.	58.29	477.	145.64
88.	25.47	232.	84.64	375.	203.49	478.	80.32
89.	48.48	233.	37.77				
90.	245.13	234.	188.33				
91.	425.98	235.	159.02				
92.	21.73	236.	182.96				
93.	72.45	237.	248.29				
94.	680.20	238.	238.47				
95.	44.83	239.	325.29				
96.	272.85	241.	82.11				
97.	177.52	242.	256.40				
98.	140.20	243.	92.99				
99.	200.43	244.	25.25				
100.	96.84	245.	154.04				
101.	49.18	246.	83.95				
102.	649.89	247.	290.72				
103.	139.39	248.	88.07				
104.	207.93	249.	39.30				
105.	218.57	250.	13.49				
106.	315.79	251.	244.86				
107.	51.77	252.	251.37				
108.	113.69	253.	132.56				
109.	151.33	254.	178.53				
110.	9.81	255.	55.28				
111.	31.85	256.	71.85				
113.	73.08	257.	34.37				
114.	54.34	258.	40.14				
115.	42.65	259.	234.70				
116.	67.43	261.	41.34				
117.	108.77	262.	101.07				
118.	107.93	263.	54.24				
119.	73.29	264.	104.81				
120.	227.42	265.	66.40				
121.	145.12	266.	143.91				
122.	54.11	267.	115.60				
123.	185.80	268.	147.98				
124.	115.54	269.	24.70				
125.	359.42	270.	291.13				
126.	103.06	271.	115.52				
127.	227.61	272.	10.21				
128.	36.95	273.	10.31				
129.	31.10	274.	236.04				
130.	488.72	275.	113.94				
131.	10.60	276.	364.85				
132.	161.68	277.	393.64				
133.	201.13	278.	30.55				
134.	101.71	279.	22.70				
135.	68.69	280.	201.05				
136.	238.79	281.	149.73				
137.	187.50	282.	16.82				
138.	78.27	283.	182.10				
139.	61.00	284.	103.32				
140.	92.76	285.	16.22				
141.	35.18	286.	75.67				
142.	117.07	287.	80.03				
143.	176.95	288.	299.89				
144.	64.77	289.	44.29				

старої німецької легендарної передісторії, а не з дійсности. Свої завоювання, та свій упадок серед боротьби аж до кінця, стане його молоді, так званій Гітлер югенд, за взір до наслідуйвання. Звідси й думка, що Гітлер не шукатиме азилю у Ватикані. Поперше, що це неможливе технічно. А подруге, він сам мабуть не хотів би тої охорони на підставі азилю, бо такий азиль вбив би його морально в очах його прихильників. Зате самогубство в стилю Вагнера й найправдоподібніше.

Доплачено до вкладок за членів Згоди Братств з їх спеціяльного фонду 293.10

З місячних вкладок від членів обезпечених в нових родах обезпечення $64,856.58

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
1.	10.59	225.	5.71
3.	2.42	230.	3.81
19.	1.58	234.	17.64
28.	12.03	237.	2.68
30.	9.53	243.	15.71
33.	6.88	245.	1.06
37.	16.20	257.	2.84
39.	27.09	262.	1.41
65.	14.02	274.	1.49
70.	3.80	275.	14.56
83.	2.86	276.	3.54
90.	13.73	278.	1.15
101.	2.84	284.	3.37
102.	4.96	286.	32.87
106.	7.23	292.	1.83
108.	4.72	298.	3.05
117.	4.46	305.	6.82
125.	2.66	316.	1.41
127.	3.17	321.	3.73
139.	2.35	325.	4.04
142.	8.40	328.	2.01
143.	10.49	334.	2.28
147.	20.58	335.	5.31
151.	6.28	336.	6.35
161.	1.92	342.	14.57
170.	4.94	349.	5.24
181.	1.57	358.	1.62
185.	6.68	361.	2.48
206.	3.96	367.	3.51
209.	2.62	370.	5.01
216.	13.18	371.	1.30
217.	2.74	384.	28.93
221.	3.05	388.	15.42

З місячних вкладок від членів обезпечених в старім роді обезпечення $ 462.28

Разом з місячних вкладок від членів	$65,318.86
Відсотки від морґеджів	1,548.13
Відсотки від бондів	5,811.00
Відсотки від членських позичок	2,335.77
Чинш від реальностей	9,695.36
Прихід друкарні і книгарні	5,825.14
Заробок при виміні канадійської валюти	204.65
Зворот позички до народного фонду	23.88
Зворот за лікарів з молодечого департаменту	39.00
З переносу відсотків від інвестицій з нових родів обезпечення до старого посмертного і резервового фонду	3,118.46
З переносу резерви за переписаних членів з молодечого департаменту до дорослих членів У.Н.С.	556.30
З переносу резерви за переписаних членів зі старого роду обезпечення до нових родів обезпечення	498.00
З переносу втрати від інвестицій від старого посмертного фонду до посмертного фонду нових родів обезпечення	367.53
З переносу резерви зі старого резервового фонду до нових родів обезпечення за переписаних членів до нових родів обезпеч.	86.83
Сплати морґеджів	7,702.00
Сплати членських позичок	7,789.70
Продаж книжок в книгарні У. Н. Союзу	137.93
Разом	$111,058.54

РОЗХІД:

Виплати посмертних запомог по бл. п.:

в. 9 Лучканин Семен	1,000.00
в. 10 Підбережняк Андрій	1,000.00
в. 33 Круць Анна	500.00
в. 35 Слободзян Анна	500.00
в. 65 Пошивак Стефан	750.00
в. 73 Подворний Кароль	1,000.00
в. 86 Іваницька Юстина	500.00
в. 90 Ревацький Юрій	1,000.00
в. 90 Бляшка Андрій	500.00
в. 97 Ощип Василь	1,000.00
в. 99 Федиш Йосиф	1,000.00
в. 111 Гура Текля	500.00
в. 133 Сайко Стефан	500.00
в. 150 Кінаш Гелина	500.00
в. 164 Сарай Лука	1,000.00
в. 179 Добромільський Іван	1,000.00
в. 213 Путас Микола	1,000.00
в. 217 Барнас Дмитро	1,000.00
в. 230 Сушко Микола	500.00
в. 246 Москалик Володимир	500.00
в. 251 Страп Анастазія	1,000.00
в. 266 Магаровський Мих.	500.00
в. 275 Обуховський Волод.	500.00
в. 295 Шпрох Ева	250.00
в. 292 Маланяк Володимир	1,000.00
в. 303 Куземчак Анна	500.00
в. 326 Слюсар Яків	1,000.00
в. 355 Солоничний Василь	1,000.00
в. 368 Веселюк Анна	500.00
в. 408 Понкевич Стефан	500.00

Інші виплати посмертного фонду:

Грошеві звороти	616.61
Перенос відсотків від інвестицій з нових родів обезпечення до старого роду обезпечення	3,118.46

Виплати посмертного фонду старого роду обезпечення:

Перенос резерви за переписаних членів до нових родів обезпечення	498.00
Перенос втрати від інвестиції до нового посмертного фонду	313.01

Виплати резервового фонду:

Перенос резерви за переписаних членів до нових родів обезпечення	86.83
Перенос втрати від інвестицій до нового посмертного фонду	54.52

Виплати сирітського фонду по бл. п.:

в. 97 Яцишик Антін	166.67

Запомоги з запомогового фонду:

в. 2 Беньковська Розалія	25.00
в. 2 Малиш Матвій	35.00
в. 9 Худинця Іван	50.00
в. 17 Лесняк Андрій	25.00
в. 29 Федак Василь	35.00
в. 29 Грозьо Анастазія	35.00
в. 31 Кузьо Іван	35.00
в. 45 Хомик Анна	25.00
в. 48 Нагребецька Марія	25.00
в. 50 Саляк Анна	25.00
в. 50 Тузінський Теодор	30.00
в. 51 Батицький Роман	25.00
в. 54 Басараб Григорій	35.00
в. 56 Пуцило Михайло	35.00
в. 82 Шиляк Теодор	30.00
в. 100 Ферич Самуїл	25.00
в. 124 Крупа Андрій	25.00
в. 124 Лехкий Михайло	25.00
в. 125 Подоля Іванка	30.00
в. 133 Ґазда Семен	35.00
в. 147 Цебенко Стефан	35.00
в. 147 Дзедзіц Станислав	35.00
в. 155 Проць Анастазія	25.00
в. 162 Ремез Анастазія	25.00
в. 164 Вітко Анна	25.00
в. 168 Косміна Зофія	25.00
в. 168 Дзюбак Василь	35.00
в. 168 Гізій Климентий	25.00
в. 168 Стек Микола	35.00
в. 172 Леськів Іван	35.00
в. 204 Фенчинська Розалія	25.00
в. 217 Костів Іван	35.00
в. 221 Галан Стефан	100.00
в. 221 Галаса Стефан	35.00
в. 221 Гутман Михайло	35.00
в. 221 Мацюк Теодора	28.00
в. 223 Маліборський Мих.	35.00
в. 223 Стецула Василь	35.00
в. 230 Суха Марія	30.00
в. 232 Пандрак Гелина	50.00
в. 232 Рішка Михайло	35.00
в. 234 Олексин Іван	40.00
в. 237 Коцюбан Вартоломей	35.00
в. 237 Коцюбан Фелеп	35.00
в. 254 Мічковський Матей	35.00
в. 255 Кіселич Іван	25.00
в. 259 Пелих Теодор	40.00
в. 267 Каплун Марія	25.00
в. 275 Луковський Гаврило	35.00
в. 276 Гарбатюк Данько	25.00
в. 281 Харов Фред	35.00
в. 282 Партика Ева	25.00
в. 324 Яцишин Гаврило	35.00
в. 326 Лесик Марія	25.00
в. 330 Копек Іван	35.00
в. 346 Мандзяк Вілям	35.00
в. 361 Дубик Прокіп	35.00
в. 361 Баран Данило	35.00
в. 361 Крикливий Стефан	30.00
в. 361 Левків Петро	35.00
в. 361 Панчишин Теодор	35.00
в. 368 Познанський Михайло	35.00
в. 369 Мазепа Іван	35.00
в. 383 Пухта Василь	35.00
в. 403 Гавриляк Андрій	25.00
в. 432 Фединчук Петро	35.00
в. 443 Костик Семен	35.00

Виплати фонду Згоди Братств:

Доплачено до вкладок за членів Згоди Братств з їх спеціяльного фонду	293.10

Виплати з народного фонду:

Видання поезій Тараса Шевченка англійською мовою	335.00

Виплати адміністраційного фонду:

Виплати друкарні і книгарні	4,785.91
Свобода за орган	3,900.00
Кошти засідання головної контрольної комісії	1,274.77
Платня головного уряду	900.00
Чинш за офіси У.Н.С.	625.00
Нагороди за нових членів	559.04
Платня помічних сил	520.00
Кошти подорожі і репрезентації	495.76
Лікарі за нових членів	495.50
Кошти подорожі організаторів	398.84
Свобода за праці і друки	214.80
Видатки на пошту	100.00
Канцелярійні прибори	37.95
Телефон	28.17
Фотографічні знимки членських аплікацій	19.76
Податок за канадійські чеки	12.79
Оправа місячних книг	11.25

Інші виплати:

Податок, вода, світло і інші виплати на реальностях	13,887.56

Інвестиції готівки:

Позички членам	2,592.67
Разом	$60,559.97

ЗІСТАВЛЕННЯ ГОТІВКИ:

Готівка з кінцем липня 1944 року остала	$577,207.03
Прихід за серпень	111,058.54
Разом	$688,265.57
Розхід за серпень	60,559.97
Готівка з кінцем серпня 1944 року остається	$627,705.60

БІЛЯНС.

Чинний стан:

Готівка	$ 627,705.60
Морґеджі	982,699.24
Бонди	4,282,573.77
Реальности	693,187.36
Позички членам	503,105.93
Друкарня і книгарня	7,960.09
Ноти (векслі)	300.00
Разом	$7,097,531.99

Довжний стан:

Посмертний фонд нових родів обезпечення	$6,416,843.20
Посмертний фонд старого роду обезпечення	76,079.09
Адміністраційний фонд	202,133.20
Резервовий фонд	13,590.28
Запомоговий фонд	99,099.85
Народний фонд	15,649.62
Конвенційний фонд	49,790.44
Contingent Fund for protection of Inv. & Mort.	116,643.11
Фонд Згоди Братств	20,531.41
Сирітський фонд	87,171.79
Разом	$7,097,531.99

М. Мурашко, гол. предс.
Р. Слободян, гол. касієр.

МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ

ПРИХІД:

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
1.	8.33	118.	5.20
2.	6.97	119.	1.80
3.	2.50	120.	5.40
4.	1.80	121.	9.13
5.	8.33	122.	2.70
6.	3.11	123.	3.38
7.	18.00	124.	4.73
8.	9.45	125.	10.35
9.	11.50	126.	5.18
10.	1.35	127.	9.23
12.	90	128.	1.13
13.	6.75	130.	26.50
15.	75	132.	1.80
16.	3.83	133.	1.58
17.	7.45	135.	3.60
18.	90	136.	11.25
20.	6.50	137.	9.23
21.	6.07	138.	3.85
22.	3.83	139.	1.58
23.	1.58	140.	4.73
24.	4.05	141.	1.13
25.	1.80	142.	11.25
26.	1.80	143.	5.85
27.	23	144.	5.18
28.	9.45	145.	4.73
29.	6.30	146.	2.48
30.	6.52	147.	25.20
31.	2.70	148.	3.15
33.	11.03	149.	2.70
34.	3.15	150.	28.25
36.	12.60	151.	7.43
38.	7.45	154.	70
39.	22.73	155.	9.25
40.	2.25	156.	9.45
41.	1.58	157.	68
42.	4.73	158.	10.13
43.	2.25	159.	4.05
44.	5.18	160.	3.60
45.	12.25	161.	4.28
46.	45	162.	67
47.	2.25	163.	2.03
48.	6.45	164.	35.78
50.	7.43	165.	7.20
51.	2.03	166.	90
52.	10.15	167.	5.63
53.	3.15	168.	4.50
54.	3.60	169.	50
55.	5.15	170.	9.67
56.	6.75	171.	16.43
57.	13.40	172.	7.20
58.	3.82	173.	4.05
59.	5.85	174.	2.48
60.	1.13	175.	8.10
61.	7.20	176.	8.82
62.	1.80	177.	3.15
63.	23.85	178.	4.05
64.	8.78	179.	4.50
65.	8.25	180.	10.80
66.	4.50	181.	1.13
67.	4.73	182.	2.93
69.	1.35	183.	90
70.	2.93	185.	6.08
71.	1.80	187.	45
72.	1.58	188.	4.95
73.	3.15	191.	6.75
74.	5.48	192.	13.75
75.	6.10	193.	2.25
76.	9.45	196.	1.35
77.	3.38	198.	50
78.	2.69	199.	90
79.	90	200.	16.88
80.	1.53	201.	2.70
81.	2.50	202.	2.70
82.	2.70	204.	114.08
83.	5.20	205.	2.50
84.	7.11	206.	15.98
85.	29.93	207.	3.38
86.	5.63	208.	45
87.	7.20	209.	25
88.	69	210.	90
89.	90	211.	6.98
90.	13.05	212.	4.73
91.	13.75	213.	7.45
92.	2.25	214.	68
94.	27.00	215.	3.50
95.	2.05	217.	18.90
96.	13.50	218.	3.15
97.	9.23	219.	21.15
98.	5.20	220.	7.20
99.	3.15	221.	35.55
100.	1.80	222.	3.15
102.	12.83	223.	21.00
103.	1.80	224.	4.28
104.	90	225.	2.57
105.	4.27	227.	45
106.	4.50	228.	2.70
107.	1.58	229.	6.53
108.	90	230.	13.95
109.	7.65	231.	68
110.	2.93	232.	3.15
113.	3.83	233.	4.95
114.	70	134.	6.75
115.	25	235.	8.78
116.	7.65	236.	6.53
117.	90	237.	10.80

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
238.	45.00	347.	11.25
239.	36.00	348.	11.05
241.	90	349.	3.15
242.	29.70	350.	4.73
243.	8.50	351.	2.70
244.	68	352.	6.55
245.	2.93	353.	3.38
246.	25	355.	1.60
247.	9.25	356.	1.35
248.	9.23	357.	1.60
250.	1.35	358.	3.38
251.	9.25	359.	8.83
252.	18.30	361.	106.90
253.	4.27	362.	4.35
254.	8.50	363.	6.75
255.	4.30	364.	9.45
256.	3.15	365.	1.13
257.	68	366.	2.50
258.	2.48	367.	6.55
259.	9.45	368.	90
261.	4.05	369.	10.25
162.	5.17	370.	2.08
263.	68	371.	14.62
265.	2.48	372.	2.47
266.	7.88	373.	1.13
267.	1.13	374.	68
268.	4.28	375.	7.00
269.	90	376.	1.35
270.	7.43	377.	45
271.	5.65	378.	2.25
272.	1.80	379.	6.53
273.	1.35	380.	6.55
274.	12.83	381.	1.35
275.	1.58	383.	13.50
276.	10.60	384.	2.48
277.	18.90	385.	8.78
278.	1.13	386.	2.25
279.	1.80	388.	8.77
280.	6.55	389.	2.48
281.	26.55	390.	14.20
282.	2.25	392.	25
283.	7.70	395.	5.63
284.	2.05	396.	1.35
286.	90	397.	45
287.	8.11	400.	9.68
288.	6.98	401.	1.35
289.	3.60	402.	1.35
290.	50	403.	2.48
291.	7.43	404.	2.03
292.	31.73	405.	68
293.	5.18	406.	24.98
294.	22	407.	1.80
295.	5.63	408.	1.35
296.	16.20	409.	2.70
297.	68	410.	80
298.	1.13	413.	3.15
299.	5.63	414.	11.25
300.	2.92	415.	5.40
301.	2.84	416.	45
302.	68	418.	3.40
303.	6.75	421.	4.05
304.	8.10	423.	12.15
305.	4.28	426.	1.58
306.	90	427.	14.63
308.	3.60	429.	5.40
309.	90	430.	2.70
310.	1.35	432.	62.10
312.	2.70	433.	1.13
313.	1.12	434.	3.38
314.	25	436.	4.50
315.	25	437.	1.58
316.	12.83	438.	5.18
317.	4.95	439.	23.85
318.	3.83	442.	68
319.	9.45	443.	45
320.	6.10	446.	1.80
321.	5.40	448.	1.13
323.	4.95	450.	3.60
324.	9.90	452.	3.38
325.	9.46	453.	68
326.	2.70	454.	90
327.	1.58	456.	13.50
328.	45	457.	3.00
329.	25	459.	90
330.	5.18	460.	90
331.	3.85	461.	3.28
332.	3.60	462.	1.13
333.	6.00	463.	4.50
334.	10.13	464.	4.05
335.	3.38	466.	90
336.	6.53	467.	1.80
338.	12.83	468.	7.45
339.	3.40	469.	44.55
341.	23.62	[illegible]	14.85
342.	5.85	475.	1.58
343.	2.25	476.	2.70
344.	3.38	477.	1.35
345.	4.95	478.	2.03
346.	90		

З місячних вкладок від членів обезпечених в клясах 1, 2 і 3 $2,695.70

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
3.	4.77	149.	2.31
5.	7.09	150.	46.80
7.	2.60	151.	1.54
8.	3.97	153.	82
11.	18.28	156.	6.92
15.	2.39	157.	1.86
17.	5.46	158.	3.26
19.	4.02	161.	16.99
20.	9.46	163.	53.22
28.	3.91	164.	7.89
34.	2.39	165.	77
38.	25.00	167.	1.86
39.	26.51	170.	1.89
45.	13.44	171.	8.00
47.	2.69	174.	5.99
48.	5.67	176.	1.91
49.	5.76	177.	22.38
51.	2.84	179.	5.61
52.	4.79	180.	5.28
54.	8.55	182.	4.79
55.	4.96	183.	6.07
56.	5.71	191.	5.58
57.	4.70	192.	3.83
58.	80	194.	2.00
59.	28.66	196.	3.72
60.	1.54	200.	8.12
63.	33.75	202.	2.25
64.	1.76	204.	195.11
65.	5.58	206.	58.04
70.	3.83	210.	12.19
71.	18.36	211.	1.99
72.	1.04	213.	2.76
75.	2.18	215.	8.04
76.	1.73	217.	1.88
77.	1.97	218.	5.98
82.	2.90	219.	11.56
83.	7.24	221.	27.82
84.	1.08	223.	6.92
85.	13.66	226.	3.72
86.	12.34	227.	2.71
89.	93	229.	2.49
91.	2.12	230.	15.36
94.	152.25	232.	13.05
96.	38.25	233.	2.14
97.	1.54	234.	2.34
99.	9.13	235.	98
102.	38.71	236.	12.60
103.	5.94	237.	2.31
104.	1.86	238.	35.40
105.	1.54	239.	4.99
106.	3.16	243.	3.29
109.	83	244.	1.57
115.	2.00	245.	5.16
118.	1.77	247.	93
119.	4.17	248.	2.33
120.	4.33	252.	7.44
121.	22.34	254.	9.04
125.	10.95	255.	2.10
126.	2.10	256.	5.74
127.	12.83	259.	5.07
128.	1.89	261.	2.63
130.	26.04	264.	7.07
132.	2.95	265.	1.87
134.	24.66	266.	35.10
135.	25.08	268.	2.43
137.	2.00	270.	1.56
138.	7.90	271.	1.86
139.	1.57	274.	20.99
142.	6.36	275.	2.10
144.	5.79	276.	2.02
145.	6.91	277.	38.79
147.	1.94	281.	86.48

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
282.	82	379.	2.45
283.	4.85	380.	34.05
288.	1.90	383.	3.83
289.	9.30	385.	1.86
290.	2.31	386.	12.75
292.	78.34	388.	4.73
293.	29.97	390.	11.60
296.	9.77	391.	9.90
299.	22.58	393.	35.48
309.	77	394.	98
310.	20.73	396.	6.81
312.	1.96	400.	5.67
313.	4.55	401.	2.90
316.	38.01	402.	96
317.	3.10	403.	79
318.	88	404.	36.01
319.	1.09	408.	1.09
320.	23.23	410.	3.84
321.	15.91	413.	30.18
322.	1.54	414.	36.78
324.	198.94	419.	2.64
325.	205.36	421.	3.40
329.	8.81	427.	33.73
330.	7.63	432.	158.17
331.	2.00	433.	5.16
334.	9.32	438.	3.19
336.	30.13	439.	6.73
338.	2.65	441.	34.17
339.	4.26	443.	13.52
341.	45.74	445.	41.59
343.	10.85	446.	5.73
344.	1.54	451.	1.08
347.	11.67	452.	4.00
348.	19.49	453.	1.93
351.	4.20	454.	1.07
353.	11.06	456.	17.45
361.	83.92	457.	3.51
362.	31.98	459.	4.00
363.	12.12	461.	8.51
364.	2.31	462.	2.28
365.	53	464.	36.43
367.	1.86	465.	13.80
368.	46.99	466.	5.81
369.	5.12	468.	11.22
370.	8.80	469.	20.22
371.	3.83	473.	171.84
372.	3.75	475.	1.09
374.	3.75	476.	15.10
375.	6.35	478.	37.35
378.	1.93		

З місячних вкладок від членів обезпечених в клясах 4 і 5 $3,616.71

Разом з місячних складок від членів	$6,312.41
Відсотки від бондів	1,031.20
Відсотки від морґеджів	1,053.84
Чинш від реальности	75.00
Сплати морґеджів	5,223.52
Разом	$13,695.97

РОЗХІД:

Виплати посмертного фонду

в. 147 Лиман Стефан	332.00
в. 164 Сарай Лука	500.00
в. 206 Шевчук Бронислав	332.00
в. 213 Маньків Теодор	400.00
в. 273 Канюк Володимир	296.00
в. 292 Маланяк Володимир	286.00

Інші виплати посмертного фонду:

Грошеві звороти	124.91
Податок, вода і інші виплати на реальности	143.05
Перенос резерви за переписаних членів до інших кляс обезпечення	485.82

Виплати адміністраційного фонду:

Свобода за Ukrainian Weekly	600.00
Платня помічних сил	488.07
Свобода за платничі книжечки для членів	231.85
Свобода за праці і друки	95.54
Перенос резерви за переписаних членів до інших кляс обезпечення	70.48
Видатки на пошту	50.00
Лікарі за нових членів	43.00
Нагороди за нових членів	4.50
Разом	$4,483.22

ЗІСТАВЛЕННЯ ГОТІВКИ:

Готівка з кінцем липня 1944 року остала	$73,371.29
Прихід за серпень	13,695.97
Разом	$87,067.26
Розхід за серпень	4,483.22
Готівка з кінцем серпня 1944 року остається	$82,584.04

БІЛЯНС

Чинний стан:

Готівка	$ 82,584.04
Морґеджі	129,808.93
Бонди	366,603.34
Реальність	4,306.30
Позички членам	175.00
Разом	$583,477.61

Довжний стан:

Посмертний фонд	$516,174.27
Адміністраційний фонд	67,303.34
Разом	$583,477.61

М. Мурашко, гол. предс.
Р. Слободян, гол. касієр

ДО ШАНОВНИХ ЧИТАЧІВ „СВОБОДИ" І „ЮКРЕЙНІЕН ВІКЛІ"

Як Ви змінюєте адресу, просимо негайно повідомити про це адміністрацію „Свободи". Скоре повідомлення усуває непорозуміння і стримання ґазети. З повідомленням просимо також висилати 10 центів готівкою або почтовими значками на покриття вироблення нового стенсля. Члени і Читачі з Канади зволять присилати **тільки готівку** тому, що канадійських почтових значків не можна виміняти.

Куток мови

Прошу ласкаво, як можна, перетлумачити такі англійські слова на українські:

DIVINE (DIVINITY)
CONSCIOUSNESS
THOUGHT
COMPASSION
MEDITATE (MEDITATION)

Дякую й остаюсь з поважанням

А. Дутка (Дітройт).

(Це справді, як кажуть американці, „велике замовлення" — подати переклад цих слів на українську мову. Якби для відповіди треба тільки подати значіння пятьох англійських слів у пятьох спеціяльних реченнях, чи фразах, це було би легка справа. Та подати хочби, як перекладати одно слово в усяких можливих випадках, це зовсім інша справа. Тому відповідь ледво чи може бути повна й вдоволяюча.

Велику трудність справляють два слова.

Перше слово „divine" в англійській мові раз уживається як дієслово в значінню: вгадувати ворожбою, передсказувати, приповідувати, далі, взагалі вгадувати, догадуватися (наприклад, правди). В інших випадках воно може вживатися як прикметник у значінню: відносячийся до Бога, божий, божеський, божський (напр. прикмета, сила, воля); далі подаваний, жертвуваний Богови (напр. жертва); наконець, у значінню „божественний", себто знаменитий (напр. голос). Вживається теж того самого слова по англійськи як іменника на означення людини, обізнаної з тими справами, що їх означується прикметником "divine": такий іменник по українськи треба перекладати словом, запозиченим з грецької мови (певно вчаси приняття християнства на Руси) „теольоґ" або церковним словом „богослов", що є властиво дослівним перекладом слова „теольоґ" на стару словянську мову; його можна перекладати теж усіми тими словами, що їх уживаємо на заступлення цих слів: духовна особа, священик, проповідник слова божого.

"Thought" означає впершу міру дію, акт, процес думання, отже: думку, мисль; далі вислідн думання, як: дум, задум, замисл, намір, гадка, інколи навіть: настрій, а то й: дробина (a thought too much).

Інші слова простіші для перекладу.

Слово "consciousness" має вже менше значінь. Просто рівнозначне з нашим словом „свідомість" (себе, небезпеки, національна, кастова, релігійна, моральна).

"Compassion" по українськи: співчуття. Інколи його можна перекласти словами: жаль, жаління, жалощі, жалування, мягкість, милосердя.

"Meditate" як дієслово по українськи: роздумувати, розважати, міркувати, метикувати, мізкувати, обмірковувати, поміркувати. Можна зрештою вжити й того самого латинського слова, що прийнялося майже в усіх культурних мовах: медитувати. Можна й на означення англійського іменника "meditation" ужити теж латинського слова „медитація", хоча маємо на це й чисто українські слова: роздумування, міркування, метикування, обмисл. — Ред.)

БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЗНАЧИТЬ, НАЛЕЖАТИ ДО ТАКОЇ ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ, ЩО ПОБУДОВАНА НА ПЕВНИХ, ТРІВКИХ І СОЛІДНИХ ОСНОВАХ.

АЙЗЕНГОВЕР КАЖЕ, ЩО ПОЛОЖЕННЯ НІМЕЧЧИНИ БЕЗНАДІЙНЕ.

ПОСТІЙ ГОЛОВНОГО КОМАНДАНТА В ФРАНЦІЇ. — Генерал Айзенговер, головний командант аліянтських військ на европейськім воєнім театрі, заявив ґазетярам, що воєнне положення Німеччини зовсім безнадійне. Її сила залежить тепер від твох умовин: перше, як довго німці зможуть видержати аліянтські удари, які сиплються на неї зо заходу, сходу й полудня; друге, як довго зможе Ґестапо держати в карбах Німеччину.

КУПУЙТЕ ВОЄННІ БОНДИ!

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ШИКАГО, ІЛЛ.

Інтересні союзові наради шікагоської округи.

Відділи У. Н. Союзу нашої округи мали в днях 9. і 10. вересня дуже цікаві організаційні збори і наради, на яких порушено цілий ряд різних проблем. На нарадах був присутний рівнож головний секретар У. Н. Союзу п. Дмитро Галичин.

Такі наради відбулися в суботу дня 9. вересня в Гемонд, Інд. за участю відділів 68, 100, 107, 335 і 452. Відділи число 80, 346 і 354 не прислали своїх представників. Наради відбулися в новій гарно удекорованій і чистенькій домівці православної церкви. Гемонд, це осередок т. зв. келуметського сталевого району. Досі наші відділи там нидили. Навіть підчас теперішньої ювилейної кампанії вони не виказали замітної активности. В районі цьому, хоч і є численні українські кольонії, як Ґері, Іст Шікаґо, Індіяна Гарбор, Гемонд, Келумет Сити, Гарвей і Вайтінґ, не було донедавна ніодної української церкви. Наші люди стали там або комуністами або задоволяють свої духові потреби в карпаторуських, мадярських церквах. Деякі і в російських. Лише малий відсоток наших людей остав національно здоровим. Вони то їздили до Шікаґа до церкви чи на народні підприємства і заховали так контакт з нашим народним життям. Союзові відділи цьої округи невеликі й тому не могли проявляти більшої активности. Тому і нова церква в Гемонд це новий український пост, де може опертися організаційне життя того промислового району.

Громада в Гемонд має доброго предсідника, який рівночасно є й містопредсідником, а властиво активним предсідником місцевого 107-го відділу У. Н. Союзу. Пан Михайло Биндас, про якого тут мова, привитав присутних іменем відділу і громади, а о. Дармоць, місцевий парох, отворив наради молитвою. Головний контрольор У. Н. Союзу, адв. Роман Смук, пояснив ціль зборів, а головний секретар, Дмитро Галичин, мав доклад про справи союзові і народні, які інтересують нас усіх в Америці. По докладі п. Галичина відбулася довша дискусія. Присутні хотіли знати про працю Українського Конґресового і Допомогового Комітетів, про те як „стоїть" українська справа і т. п.

Головний секретар ствердив, що Український Конґресовий Комітет за час свого 8-місячного життя зробив багато, коли ходить про координацію української праці для Америки. Ця праця принесла добрі успіхи, як це показалось; наприклад при переведенні бондової кампанії, в часі 4-тої воєнної позички. Коли ходить про працю для поневоленої України, комітет робить те, що серед таких обставин можна зробити. Стараннями комітету вийшло два бюлетени, а незабаром появиться перше число журналу. Вислано два меморіяли на руки секретаря Гола в українській справі, раз як він відїздив до Москви другий з нагоди візити польського премієра Міколайчика. Конґресовий комітет дав також ініціятиву до створення Українського Американського Допомогового Комітету. Щоб цей комітет міг виконати своє завдання, та повести належно цю працю, для якої його зорганізовано, то насамперед він мусить створити сильну організацію, об яку він міг би опертись. Тому так дуже потрібним є, щоб якнайбільше число поодиноких товариств та громадян ставали членами цього комітету.

Отже якщо нині люди хочуть дійсно помочи Україні, нехай вступають в члени Допомогового Комітету, і в цей спосіб облегчать його працю та приспішать бажані успіхи. Хоча досі нема запевнення нізвідки, що наша поміч з Америки буде скерована там, де ми цього забажаємо, то все таки віримо, що й ця справа буде з часом наладнана.

Що до чисто союзових справ то присутні давали ради, як збільшити членство У. Н. Союзу. Гром. Гриць Лавровський з Ґері підніс, що треба членів до У. Н. Союзу шукати по малих громадах. З його практики він знає, що багато наших людей є в Пенсилвенії і Висконсин, де він перебував на вакаціях, що досі до Союзу не належать. Його односельчани вважають себе за руських а дітям пояснюють, що родилися в Австрії. Отже треба йти в маси, в низи і там шукати нових рекрутів, а знова, коли ходить про свідомих громадян, то треба на них натиснути, щоби вони подбали своїх внуків і правнуків вписати до Союзу, тоді будучність його забезпечена.

Гром. А. Цебак, секретар, 100-го відділу з Ґері, твердив, що відділові секретарі не виконують нераз своїх обовязків і тому не дістають нових членів. Як примір навів він одну українську громаду в Пенсилвенії, де він був на вакаціях. В тій громаді є дві українські церкви, відділ Провидіння і Народної Помочі, а відділ У. Н. Союзу такий слабий, що ще ніколи не висилав делеґата на конвенцію. Гром. Стечик, що є й членом Українського Робітничого Союзу, болів над тим, що був час, коли була колотнеча між Свободою і Народною Волею. Обі ґазети є українські, говорив він, і їм не треба сваритися! Парох о. Дармоць запевняв, що він доложить своїх сил, щоби 107-мий відділ міг висилати на конвенцію делеґата, а як священик, то буде хрестити дітей і рівночасно вписувати їх до Союзу! Головний контрольор, Степан Куропась, говорив про значіння ювилею У. Н. Союзу для всього українського громадянства!

Наради на Норт-Сайд відбулися в неділю, дня 10. вересня в Союзовім Домі. Головний радний, Тарас Шпікула, проводив нарадами. Головний секретар Дмитро Галичин говорив про працю, яку Союз вів в останніх роках, це є в роках війни, виказуючи на числах і прикладах, скільки й що зробив Союз для воєнних зусиль Америки, та яку культурну й інформативну працю він виконував у користь поневоленого українського народу, видаванням відповідних книжок. Слово забирали гром. Капустяник, який поставив себе за взір, бо вписав до У. Н. Союзу четверо своїх дітей і 3 внуків, а як кожний член так зробить, то ми перевищимо всі квоти і дар Союзови дамо добрий! Говорили ще громадяни Кривовяз, Горний, Матвіїв, Максимюк, Дацьків. Хотіли знати про працю урядників У. Н. Союзу і редакторів. Деякі були тої думки, що Свобода не повинна позволити д-рови Чубатому критикувати у своїх статтях всіх і вся. Казали, що такі образовані люди мають бути тим цементом, що лучить разом маси в силу.

В три години пізніше, **на зборах на Савт Сайді** знова інший союзовець був тої думки, що д-рови Чубатому треба дати признания, що „добре пише!" На Савт-Сайді зборами проводив секр. 220. відділу п. Петро Жовнірчак. Збори відбулися в церковній галі української кат. церкви і всі савт-сайдські відділи були заступлені. На цих зборах промовляв також головний секретар. Слово там мали ще союзовці: І. Побуцький, Г. Олешко, М. Горинець, П. Кравчишин. Всі вони давали ради, як дістати членів і всі стверджували, що найпевніших членів можна дістати серед своїх союзовців. Треба старим батькам припильнувати дітей і внуків, треба може за них якийсь час платити (вони є все „ін ді гол"), як це зазначив гром. Горинець, предсідник 259-го відділу.

На всіх трьох зборах був присутний організатор Дмитро Білецький, який щойно вернув з фармів в Норт-Дакоті. Він просив кооперації та взивав до згоди, бо як буде одно і друге, то йому легко буде дістати нових членів, з чого скористають відділи, бо виповнять свої квоти.

Головний контрольор, Роман Смук, пригадував все на зборах про ті „квоти", бо виповнення їх це наш обовязок і найкраща несподіванка для У. Н. Союзу. Він рівнож зреасумував всі ті наші бажання і промови на зборах і зложив їх в кількох точках як слідує:

1) Урядники відділів У. Н. Союзу шікаґовської округи виповнять наложену на них квоту.

2) Члени допоможуть ту квоту перевищити.

3) Відділи вступають в члени Українського Допомогового Комітету.

4) Щоби не було баламути з відношенням до Рошен Вор Реліф то відділи пояснять своїм членам, що Український Допомоговий Комітет є для нас тим організаційним тілом, що керує справою допомоги Україні, а українське Шікаґо буде йти за його проводом і вказівками.

5) Повести збіркову акцію на працю Українського Конґресового Комітету.

6) Вже тепер зачати збірку на поміч жертвам війни з України по відділах і на місячних зборах, а зібрані фонди задержати в касі аж до поклику Допомогового Комітету.

Це є вкоротці перебіг того всього про що була мова на організаційних зборах і союзових нарадах в районі Шікаґа!

Степан Куропась,
гол. контрольор У. Н. С.

ТАРЗАН, ч. 1046. Даремна осторога.

Вирвавшися крізь вікно, Тарзан вдерся на дах, аби розглянутися довкола.

На другому кінці міста він побачив озеро, до котрого певно підуть спрагнені звірі.

Тарзан зійшов здому і побіг вулицями, кричучи: „Рятуйте життя втечею! Звірі йдуть!".

Юрба сміялася й кпила. Вони думали, що це „дикий чоловік" заповідає циркову параду.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 31. серпня 1944 р. помер у 58. році життя

МИКОЛА ПАРАЩАК,

член і довголітний урядник Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 375 У. Н. Союзу в Філядельфії, Па.

До У. Н. Союзу вступив у 1935 році. Покійний походив зо села Полів, повіт Дрогобич. Оставив у смутку жену Теклю. Похорон відбувся 7. вересня з катедри на Френклин ул. на цвинтар на Факс Чейс, при великім здвизі народу і членів Товариства. — В. Й. П.!

В. Бідей, секр.

Дня 24. липня 1944 р. помер у 65. році життя

ІВАН КОРУНА,

член від. 276 У. Н. Союзу в Ембридж, Па.

Покійний оставив жінку, 2 дочки і одного сина, котрий тепер служить при американськім війську. — В. Й. П.!

М. Фук, секр.